

Замимаи 2  
ба қарори Ҳукумати  
Ҷумҳурии Тоҷикистон  
аз 30<sup>и</sup> июни соли 2021, № 267

## ТАРТИБИ ДОДАНИ ДАРАЦАҲОИ ИЛМИЙ (қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295)

### 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМИЙ

1. Тартиби додани дарацаҳои илмӣ (минбаъд - Тартиби мазкур) қоидаҳо, талабот ва меъёрҳои пешниҳод кардани парвандаҳои аттестатсионии довталабон барои дарёфти дарацаҳои илмии номзади илм, доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, доктори илм ва доктори ҳабилитат, маҳрум ва барқарор кардани дарацаҳои илмӣ, баробарарзиши (нострификатсия)-и дарацаҳои илмии дар давлатҳои хориҷӣ бадастовардашуда, аз нав аттестатсия намудани дарацаҳои илмии дар давлатҳои хориҷа бадастовардае, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон бо онҳо оид ба баробарарзиш эътироф намудани ин гуна ҳуҷҷатҳо шартнома ё созишнома надорад, баррасии арзу шикоятҳо ва дигар масъалаҳои аттестатсияи давлатии кадрҳои илмӣ ва (ё) илмӣ-техникии таҳассуси олиро муқаррар мекунад.

2. Дарацаҳои илмии номзади илм, доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, доктори илм ва доктори ҳабилитат мутобиқи Феҳристи ихтисосҳои илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешаванд.

3. Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд-Комиссия) мутобиқати самтҳои тайёркунии кадрҳои илмӣ ва (ё) илмӣ-техникиро аз рӯи ихтисосҳои илмии диссертатсияҳои омодашуда дар аспирантура (адъюнктура), докторантуро аз рӯи ихтисос, докторантуро ва постдокторантуро, инчунин унвонҷӯёнро тибқи Феҳристи ихтисосҳои илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад (қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295).

4. Дараҷаи илмиро дипломи намунаи давлатии дахлдор тасдиқ менамояд, ки он дар асоси дарҳости шурои диссертатсионӣ (минбаъд-Шуро) бо қарори Раёсати Комиссия дода мешавад.

5. Намунаи давлатии дипломи дарацаҳои илмӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шуда, талаботи техникӣ, тартиби барасмиятдарорӣ ва додани онро Комиссия муқаррар ва амалӣ менамояд.

6. Қарор дар бораи додани дараҷаи илмӣ аз рӯзи аз тарафи Раёсати Комиссия қабул шудани он эътибор пайдо мекунад.

7. Раёсати Комиссия дар ҳолатҳои муқарраргардида метавонад дархости Шуроро вобаста ба додани дараҷаи илмӣ рад намояд.

8. Шуро барои қабули қарорҳои асоснок ва воқеӣ дар муайян кардани мутобиқати диссертатсияҳо ба меъёрҳои низомномавӣ, риояи тартиби пешниҳод ва ҳимояи диссертатсия дар Шуро, ки Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур муқаррар кардаанд, масъул мебошад.

9. Талабот ба муассисае, ки дар назди он Шуро таъсис дода мешавад, тартиби таъсисдииҳи он, узви Шуро, раванди омодасозии диссертатсия, қабул ва ҳимояи он мутобиқи Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур муайян карда мешавад.

10. Мавзӯи таҳқиқоти диссертационӣ, роҳбар (мушовир)-и илмӣ дар шурои олимони муассисаи илмию таҳқиқотӣ, муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ (минбаъд-Муассиса) тасдиқ карда мешавад. Тағйиру иловаҳо ба мавзузъ ва ивази роҳбари илмӣ ба зиммаи шурои олимони муассиса voguzor мегардад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

11. Тартиби тасдиқи мавзӯи диссертатсия, таъйини роҳбар (мушовир)-и илмӣ, шартҳои таъйин намудани ду роҳбар (мушовир)-и илмӣ ва талабот нисбат ба роҳбарони илмӣ тибқи тартиби муқарраргардида амалӣ мешавад.

12. Омодасозӣ ва баррасии диссертатсияҳои сирри давлатидошта ва маводи дигаре, ки пешниҳоди онҳо бо санадҳои қонунгузорӣ маҳдуд ё манъ шудааст, аз тарафи Комиссия бо тартиби муқарраргардида амалӣ мешавад.

13. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, хориҷиён ва шахсони бешаҳрванд, ки берун аз ҳудуд ё дар доҳили ҷумҳурӣ зиндагӣ мекунанд, метавонанд ба забони давлатӣ, русӣ ё англисӣ диссертатсия таҳия намоянд ва дар шуроҳои диссертационии ватанӣ ҳимоя кунанд. Диссертатсияҳои шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд тибқи меъёрҳои дар Тартиби мазкур муқарраргардида ва шартҳои зерин ба Шуро қабул карда мешаванд:

- дар асоси шартномаи байни довталаб ва муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ё илмӣ-таҳқиқотии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар назди он Шуро амал мекунад;

- дар асоси шартномаҳои байналмилалӣ.

14. Додани дараҷаҳои илмӣ ба шахсони мансабдори давлатии ҳокимияти давлатӣ ва хизмати давлатӣ дар сурате амалӣ карда мешавад,

ки агар тартиби аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мұқаррарнамудаи додани розигӣ барои ҳимояи диссертатсияҳо ба шахсони мазкур риоя шуда бошад.

15. Тартиби гузаронидани баробарарзиши (нострификатсия)-и дараҷаҳои илмии дар давлатҳои хориҷа бадастовардапшуда тибқи санадҳои меъёрии ҳукукӣ даҳлдор ба роҳ монда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

16. Масъалаҳои дигари марбут ба дараҷаҳои илмиро, ки Тартиби мазкур танзим накардааст, аз ҷониби Раёсати Комиссия тибқи дигар санадҳои меъёрии ҳукукӣ амалқунанда бо тартиби мұқарраргардида ҳал карда мешаванд.

## 2. МЕЪЁРҲОИ ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМИЙ

17. Барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм ба довталаб зарур аст:

- соҳиби дипломи магистр ё мутахассис бошад (барои ихтисосҳои тиббии қлиниқӣ - доштани ҳучҷат дар бораи ҳатми резидентура ё ординатура, интернатура бо собиқаи 2-солаи кор, ба истиснои ихтисосҳои тибби назариявӣ);

- барномаи тайёркунии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-техникиро дар аспирантура ё ба ҳайси унвонҷӯ аз худ карда бошад;

- имтиҳонҳои минимуми номзадиро супорида бошад;

- тибқи ихтисоси илмии аспирантура ё Феҳристи ихтисосҳои илмӣ (ба ҳайси унвонҷӯ) мустақилона диссертатсия омода карда бошад;

- аз муассисае, ки дар он диссертатсия ичро шудааст, хулосаи мусбат дошта бошад.

18. Мавзуи кори илмии довталаб дар доираи ихтисос, самт ва илмҳои ҳамҷавор тасдиқ карда мешавад. Агар ихтисоси бунёдии довталаб равияи илмҳои ҷамъиятию гуманитариро дар бар гирад, он гоҳ ҳимоя намудан дар самти илмҳои дақиқ, техникӣ, табии, тиббӣ, кишоварзӣ, байторӣ ва биологӣ иҷозат дода намешавад. Агар довталаб ихтисоси бунёдии самти илмҳои техникӣ, табии ва дақиқ дошта бошад, наметавонад дар самти илмҳои ҷамъиятий-гуманитарӣ, ба истиснои илмҳои фалсафа, сиёсатшиносӣ, таърихи илм ва методикаи таълим диссертатсия ҳимоя намояд (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

19. Дар ҳолати аз рӯи ду ихтисос омода кардани диссертатсия довталаб бояд аз ҳарду ихтисос имтиҳони минимуми номзадӣ супорад.

20. Агар аз супоридани имтиҳони минимуми номзадӣ аз рӯи ихтисос 5 сол сипарӣ шуда бошад, довталаб бояд онро аз нав супорад.

21. Барои дарёфти дарацаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос ба довталаб зарур аст, ки:

- дипломи дарацаи таҳсилоти олии касбии магистр дошта бошад (барои ихтисосҳои тиббии клиникӣ - доштани дипломи мутахассис ё магистр, ҳуҷҷат дар бораи ҳатми резидентура ё ординатура, интернатура бо собиқаи 2-солаи кор, ба истиснои ихтисосҳои тибби назариявӣ);

- аз рӯи ихтисоси мутобиқ ба Феҳристи ихтисосҳои илмӣ барномаи тайёркунии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-техникиро дар докторантура аз рӯи ихтисос аз ҳуд карда бошад;

- имтиҳонҳои маҷмӯии муқарраршудаи докторантура аз рӯи ихтисосро супорида бошад;

- тибқи ихтисоси илмии докторантура аз рӯи ихтисос диссертатсия таҳия карда бошад;

- аз муассисае, ки дар он диссертатсия иҷро шудааст, хулосаи мусбат дошта бошад.

21<sup>1</sup> Барои довталабони дарацаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос таҳия ва ҳимояи диссертатсия дар доираи ихтисоси таҳсил дар магистратура ва докторантура ба роҳ монда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

22. Довталабе, ки ихтисоси магистриаш ба соҳаи илми диссертатсияи омодакардааш мувофиқат намекунад, бояд дар ҳаҷми барномаи магистрии муассисаи таълимӣ аз рӯи соҳаи илми ба ихтисоси диссертатсия мувофиқбуда имтиҳони иловагӣ супорад.

23. Дар ҳолати аз рӯи ду ихтисос омода намудани диссертатсия довталаб бояд аз ҳарду ихтисос имтиҳонҳои маҷмӯӣ супорад.

24. Агар аз супоридани имтиҳонҳои маҷмӯӣ 5 сол сипарӣ шуда бошад, довталаб бояд имтиҳону санчишҳои таҳассусиро аз нав супорад.

25. Барои дарёфти дарацаи илмии доктори илм ба довталаб зарур аст, ки:

- дипломи дарацаи илмии номзади илм дошта бошад;

- аз рӯи ихтисоси мутобиқ ба Феҳристи ихтисосҳои илмӣ барномаи тайёркунии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-техникиро дар докторантура ё ба ҳайси унвонҷӯ аз ҳуд карда бошад;

- тибқи ихтисоси илмии докторантура диссертатсия таҳия карда бошад ё ба ҳайси унвонҷӯ тибқи Феҳристи ихтисосҳои илмӣ мустақилона диссертатсия омода карда бошад;

- пас аз ҳимояи диссертатсия барои дарёфти дарацаи илмии номзади илм 3 сол сипарӣ шуда бошад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*);

- аз муассисае, ки дар он диссертатсия ичро шудааст, хулосай мусбат дошта бошад.

26. Барои дарёфти дарацаи илмии доктори ҳабилитат ба довталаб зарур аст, ки:

- дипломи дарацаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос дошта бошад;

- аз рӯи ихтисоси мутобиқ ба Фехристи ихтисосҳои илмӣ барномаи тайёркунии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-техникиро дар постдокторантурা аз худ карда бошад;

- тибқи ихтисоси илмии постдокторантурা диссертатсия таҳия карда бошад;

- пас аз ҳимояи диссертатсия барои дарёфти дарацаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисос 3 сол сипарӣ шуда бошад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*);

- аз муассисае, ки дар он диссертатсия ичро шудааст, хулосай мусбат дошта бошад.

27. Барои расонидани ёрии илмӣ-методӣ ба довталабони дарацаҳои илмии номзади илм ва доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос роҳбари илмӣ ва ба довталабони дарацаҳои илмии доктори илм ва доктори ҳабилитат мушовирони илмӣ аз ҳисоби мутахассисони ватанӣ ё хориҷӣ бо фармоиши роҳбари муассиса дар асоси қарори шурои олимон таъйин карда мешаванд. Довталаби дарёфти дарацаи илмии доктори илм ва доктори ҳабилитат ҳуқуқ дорад, ки барномаи тайёркунии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-техникиро мустақилона аз худ намояд ва таҳқиқоти диссертатсиониашро бе мушовири илмӣ анҷом дихад.

28. Роҳбар ё мушовири илмӣ бояд мутахассиси дорои дарацаи илмии доктори илм ё доктори ҳабилитат аз рӯйи соҳаи таҳқиқоти диссертатсионӣ бошад. Ба таври истисно мутахассиси дорои дарацаи илмии номзади илм ё доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисос низ метавонад роҳбар (ё роҳбари дуюм)-и илмии довталаби дарацаи илмии номзади илм ё доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисос бошад, агар ў дар соҳаи даҳлдори илм собиқаи на кам аз 5-солаи илмӣ, илмию омӯзгорӣ ё илмию техниқӣ дошта бошад.

29. Роҳбар ё мушовири илмӣ наметавонад дар давоми як сол зиёда аз 5 довталаби дарацаи илмиро ба ҳимоя пешниҳод намояд (*қарори Ҳукумати ҟТ аз 26.06.2023 № 295*).

30. Ба диссертатсия ба шарте ду роҳбари (мушовири) илмӣ таъйин карда мешавад, ки агар он аз рӯи ду ихтисоси илмӣ таҳия ё дар ду

муассисай гуногун аз рӯи як ихтисос омода гардида бошад (қарори  
Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295).

### 3. МЕЪРХОИ ОМОДАСОЗИИ ДИССЕРТАТСИЯ

31. Диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм ё доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос бояд таҳқиқоти илмӣ-таксусии байтмомрасидаи фарогири масъалаҳои муҳим барои рушди соҳаи даҳлдори илм бошад ва дар он роҳи ҳал ва коркарди нави масъалаҳои илман асоснокшудаи техниқӣ ва технологи барои рушди кишвар аҳамиятдошта дарҷ шуда бошад.

32. Диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илм ё доктори ҳабилитат бояд таҳқиқоти илмӣ-таксусии байтмомрасида бошад ва дар асоси натиҷаҳои он заминаҳои назариявии дастовардҳои илмӣ ҳосил гардида ё мушкилоти илмие ҳал шуда бошанд, ки аҳамияти сиёсӣ, иҷтимоӣ-иқтисодӣ, фарҳангӣ ё хоҷагӣ доранд ва ё роҳҳои нави ҳалли масъалаҳои илман асосноки техниқӣ ва технологие пешниҳод шудаанд, ки ҷорӣ намудани онҳо барои рушди мамлакат ниҳоят муҳим мебошанд.

33. Диссертатсия аз тарафи муаллиф мустақилона таълиф гардида, дорои яғнагии дохилӣ, натиҷа ва нуқтаҳои нави илмӣ мебошад ва саҳми шахсии муаллифро дар соҳаи илм нишон медиҳад. Роҳи ҳалли пешниҳоднамудаи муаллиф бояд асоснок ва бо роҳҳои дигари ҳал дар қиёс арзёбӣ шуда бошад. Дар диссертатсияи ҷанбаи амалидошта бояд маълумот оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои илмии бадастовардашуда нишон дода шаванд. Дар диссертатсияи ҷанбаи назариявидошта бояд тавсияҳо оид ба истифодаи хулосаҳои илмӣ оварда шаванд.

34. Натиҷаҳои асосӣ ё муҳтавои илмии диссертатсия бояд дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандай ватанӣ ё хориҷӣ чоп шуда бошанд. Талабот нисбат ба маҷалла (нашрия)-ҳои тақризшавандай Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тартиби бақайдгирии онҳо аз тарафи Комиссия муқаррар карда мешавад. Феҳристи маҷаллаҳои тақризшаванда дар сомонаи расмии Комиссия ҷой дода мешавад.

35. Ҳадди ақали теъдоди мақолаҳои дар маҷаллаҳои тақризшаванда банаширасида ва маърӯзаҳо дар конференсҳои байналмилалӣ, минтақаӣ ва ҷумҳурияйӣ:

- барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм ва доктори фалсафа (PhD)- доктор аз рӯи ихтисос дар соҳаи илмҳои ҷамъиятию гуманитарӣ - 3 мақола (2 мақола дар алоҳидагӣ), на камтар аз 2 маъруза дар

конфронсҳои илмии ҷумҳурияйӣ, минтақавӣ ва (ё) байналмилалӣ, дар соҳаи илмҳои табиӣ, математикӣ, тиббӣ, кишоварзӣ ва техникӣ - 2 мақола ва на кам аз 2 маъруза дар конфронсҳои илмии ҷумҳурияйӣ, минтақавӣ ва (ё) байналмилалӣ;

- барои дарёғти дараҷаи илмии доктори илм ва доктори ҳабилитат - дар соҳаи илмҳои ҷамъиятию гуманитарӣ - 15 мақола (на камтар аз 5 мақола дар алоҳидагӣ) ва на камтар аз 5 маъруза дар конфронсҳои илмии ҷумҳурияйӣ, минтақавӣ ва ё байналмилалӣ, дар соҳаи илмҳои табиӣ, математикӣ, тиббӣ, кишоварзӣ ва техникӣ - 10 мақола ва на кам аз 5 маъруза дар конфронсҳои илмии ҷумҳурияйӣ, минтақавӣ ва ё байналмилалӣ (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

36. Патент, нахустинт ё ки гувоҳнома, шаҳодатнома, санади татбиқи истеҳсолӣ барои ихтироот, таҳияи намунаи саноатӣ, дастоварди селексионӣ, коркарди комплекси барномаҳои компьютерӣ, истифодаи маҳзани маълумот, пешниҳоди топологияи микросхемаҳои интегралӣ ва навовариҳои дигари илмӣ, илмӣ-техникӣ ва илмию технологий тибқи қонун бақайдгирифташуда ва дар истеҳсолот ҷоришуда ба маводи бағашрасида баробар дониста мешаванд.

37. Диссертатсия дар Комиссия тибқи дастурамал оид ба санчиши диссертатсия аз рӯи барномаи компьютерии "Антиплагиат" санҷида мешавад. Асолати диссертатсия аз рӯи барномаи мазкур бояд аз 75 дарсад (барои илмҳои физикаю математика ва химия - 70 дарсад) ва автореферати диссертатсия аз 80 дарсад (барои илмҳои табиӣматематика ва техникӣ - 75 дарсад) кам набошад. Диссертатсияҳое, ки ба талаботи зикргардида ҷавобгӯ нестанд, дар асоси хулосаи эксперти холис ба ҳимояи такрорӣ баргардонида мешаванд. Ҳимояи такрории онҳо пас аз 1 соли қабули фармоиш ба роҳ монда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

#### 4. ЭКСПЕРТИЗАИ ДИССЕРТАТСИЯ ДАР МУАССИСА

38. Экспертизаи диссертатсия дар маҷлиси воҳидҳои соҳтории Муассиса (кафедра, шуъба, баҳш, озмоишгоҳ)-ҳои таҳсилоти олии касбӣ, таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ё илмию таҳқиқотие, ки диссертатсия бевосита дар он ҷо ичро шудааст, бо иштироки мутахассисон аз Муассисае, ки дар он Шуро амал мекунад, гузаронида мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

39. Экспертизаи диссертатсия бо мақсади муайян намудани мувофиқати он ба талаботи муқарраргардида гузаронида мешавад. Дар

мухлати коркарди минбаъдаи таҳқиқоти диссертационӣ ва пешниҳоди такрории он муайян карда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

45. хориҷ карда шуд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).
46. хориҷ карда шуд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).
47. хориҷ карда шуд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).
48. хориҷ карда шуд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).
49. хориҷ карда шуд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).
50. хориҷ карда шуд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

51. Дар хulosai маҷlis, ки бо тарафдории аксари иштироқдорони он қабул мешавад, бояд тамоми ҷузъиёти банди 42 Тартиби мазкур ба инобат гирифта шавад. Хulosai маҷlis тибқи муқаррарот аз номи Муассиса бо имзои раисикунанда, котиби маҷlis ба расмият дароварда шуда, аз ҷониби ректор (директор) ё муовини ў оид ба илм бо имзо, муҳри Муассиса ва санаи рӯз тасдиқ карда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

52. Ба довталаб дар муддати на зиёда аз 10 рӯзи баяди маҷlis мактуби ҳамроҳ дар бораи пешниҳоди диссертатсия ба Шуро, нусхай протокол ва хulosai тасдиқшудаи муассиса дода мешавад. Хulosai Муассиса то 2 сол эътибор дорад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

## 5. ЭКСПЕРТИЗАИ ДИССЕРТАЦИЯ ДАР ШУРОИ ДИССЕРТАЦИОНӢ

53. Довталаби дараҷаи илмӣ диссертатсияшро барои ҳимоя бояд ба Шурое пешниҳод кунад, ки соҳа ва ихтисос (ҳо)-и илмии он бо ихтисоси илмии диссертатсия мутобиқат дошта бошад.

54. Довталаб диссертатсияро бо ҳуқуқи дастнавис, дар шакли чопӣ, ба забони давлатӣ, русӣ ё англисӣ пешниҳод менамояд. Автореферати диссертатсия дар шакли саҳифабандишуда пешниҳод мегардад. Агар диссертатсия ба забони давлатӣ таҳия шуда бошад, он гоҳ автореферати он дар шакли як китобча ба забони давлатӣ ва русӣ пешниҳод мегардад. Дар мавриди ба забони русӣ ё англисӣ гардидани диссертатсия, автореферати он, мувофиқан, ба ҳамон забон ва забони тоҷикӣ пешниҳод мегардад. Дар охири автореферат аннотатсияи диссертатсия ба забонҳои давлатӣ, русӣ ва англисӣ ҳар яке дар ҳаҷми як саҳифа оварда мешавад.

55. Дар мавриди баргузор намудани ҳимояи диссертатсия ба забоне, ки онро аъзои Шуро ва ё муқарризони расмӣ намедонанд, Муассиса

үхлэдээр аст тарчуман ҳамзамоний чаласай Шурою вобаста ба химояи диссертатсия таъмин кунад (*қарори Хукуматы ЧТ* аз 26.06.2023 № 295).

56. Ба довталаби дарацаи илмӣ, ки роҳбар ё муовини роҳбари муассиса аст, дар Шурои назди ҳамон муассиса ҳимоя кардан манъ аст.

57. Баррасӣ ва экспертизаи диссертатсия дар Шуро дар асоси аризай довталаб ва парвандаи аттестационии пешниҳодшаванд амалӣ гардонида мешавад. Ба ариза санаду ҳүҷҷатҳои зерин замима мегарданд:

- мактуби ҳамроҳ аз муассисай пешниҳодкунандай диссертатсия ба номи роҳбари муассисае, ки дар назди он Шуро амал мекунад;

- даствависи диссертатсия;

- даствависи автореферати диссертатсия;

- варақаи шахсии баҳисобгирии кадрҳо аз ҷойи кор ё таҳсил, тавсифнома, ки бо имзо ва муҳр тасдиқ шудааст;

- нусхай шиноснома;

- нусхай ба таври нотариалий тасдиқшудаи дипломҳои дарацаи илмӣ ва таҳсилоти олии касбӣ (дипломи номзади илм, доктори (PhD), мутахassis ва ё магистр);

- маълумотнома дар бораи хатми докторантура, постдокторантура, аспирантура, докторантура аз рӯи ихтисос, адъюнктура, ординатура ё гузаштани зинаи унвонҷӯй;

- нусхай асли шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои минимуми номзадӣ ё имтиҳонҳои ҷамъбастии докторантура аз рӯи ихтисос;

- нусхай интишороти довталаб вобаста ба мавзӯи диссертатсия;

- тақризи роҳбари (мушовири) илмӣ вобаста ба таҳқиқоти диссертационӣ ва худи довталаб;

- хулосаи тасдиқшудаи муассиса бо протоколи маҷlis дар бораи баррасии диссертатсия, дуруст ба расмият дароварда шудани он, мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба номи мавзӯъ, автореферат ва ихтисосе, ки тибқи он таҳқиқот анҷом дода шудааст, төъдод ва мувофиқати интишороти натиҷаҳои асосӣ ба талаботи мавҷуда, саҳми шахсии довталаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертационӣ, мувофиқати он ба соҳа ва ихтисосҳои Шуро, дархости Муассиса ба Шуро.

58. Агар диссертатсия дар Муассиса омода шуда бошад, Шуро пас аз қабули ариза, бо мақсади экспертизаи дохилии (навбатии) диссертатсия бо қарори худ дар ҳайати на кам аз 3 узви шуро ё олимони берунаи маъруфи соҳа, ки мутахassisи самти илмии диссертатсия мебошанд, комиссияи экспертий таъсис медиҳад. Тартиби экспертизаи диссертатсия

дар Шуро тибқи Низомномаи шури диссертационӣ ва Тартиби мазкур ба роҳ монда мешавад.

59. Агар диссертасия дар муассисаи беруна омода шуда бошад, Шуро дар ҳолати зарурӣ метавонад дар маҷлиси назди кафедраи мувоғики муассисаи худ маърӯзаи довталаби дараҷаи илмиро роҷеъ ба муҳтавои таҳқиқоти диссертационии шунавад ва баъд талаботи банди 58-ро амалӣ намояд.

60. Комиссияи экспертии Шуро дар муддати на дертар аз 25 рӯз (30 рӯз барои диссертасияи докторӣ) таҳқиқоти диссертациониро мавриди баррасӣ қарор дода, дар бораи мутобиқати мавзӯъ, муҳтавои диссертасия ва автореферат ба ихтисос ва соҳаи илме, ки аз рӯи он ба Шуро қабул, баррасӣ ва ҳимояи диссертасияҳо иҷозат дода шудааст, мутобиқати муҳтавои диссертасия ба шиносномаи ихтисоси пешниҳодшуда, ба самтҳои афзалиятноки илм дар ҷумҳурӣ, оид ба мукаммалии дарҷи маводи диссертационӣ дар асарҳои чопшудаи довталаб, дар бораи иҷрои талабот нисбат ба нашри натиҷаҳои асосии диссертасия, эътиомонкӣи натиҷаҳои таҳқиқоти диссертационӣ, вобаста ба масъалаи қабул кардан ё накардани диссертасия ба Шуро, пешниҳоди муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбари эҳтимолӣ, иҷозатдиҳӣ барои гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертасия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссия ва Муассиса, нашр ва паҳнкунии автореферат ва паҳлӯҳои дигари арзёбии диссертасия хулоса пешниҳод менамояд (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

61. Шуро дар муддати на дертар аз 1 моҳ пас аз қабули диссертасия дар маҷлиси худ аз рӯи хулоса ва пешниҳоди комиссияи экспертии Шуро дар бораи қабул ё рад намудани диссертасия ба ҳимоя ё ташкили ҳимояи яқдафъаина, таъйини муқарриzonи расмӣ ва муассисаи пешбар (бо розигии онҳо), муайян кардани вақти ҳимоя, гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертасия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссия ва Муассиса, нашр ва паҳнкунии автореферат қарори асоснок қабул менамояд.

62. Агар қарори Шуро нисбат ба қабули диссертасия ба ҳимоя мусбат бошад, он гоҳ қарори мазкур дар сомонаи расмии Муассиса дар муддати на дертар аз 10 рӯз ҷой дода мешавад.

63. Дар ҳолати аз тарафи Шуро қабул гардидани қарори манғӣ (радкунӣ) ба қабули диссертасия ба ҳимоя нусхаи қарори мазкур бо парвандаи атtestатсионии довталаб дар муддати на дертар аз 10 рӯзи пас аз баргузории маҷлиси Шуро барои коркарди иловагӣ ва ислоҳи

камбудиҳои ошкоршуда ба муассисаи пешниҳодкунанда баргардонида мешавад.

64. Асосҳои радкуни қабули диссертатсия ба ҳимоя инҳо шуда метавонанд:

- риоя нагардидани талаботи бандҳои 2 ва 56 Тартиби мазкур;

- мутобиқат инакардани мавзӯъ ва муҳтавои диссертатсия ба ихтисоси илмӣ ва соҳаи илме, ки аз рӯи он ба Шуро ҳукуки қабул ва ҳимояи диссертатсия voguzor гардидааст;

- иҷро нагардидани талабот нисбат ба интишори натиҷаҳои асосии илмии диссертатсия, ки дар бандҳои 33 ва 34 Тартиби мазкур пешбинӣ шудааст;

- дар диссертатсия истифода шудани маводи ғайр бидуни ишора ба муаллифи он, манбаи иқтибос ва ё чудо нагардидани ҳиссаи натиҷаҳои илмии дар ҳаммуаллифӣ бадастомада;

- пешниҳод гардидани маълумоти номуътамад оид ба таълифоти чопшуда, ки дар онҳо натиҷаҳои асосии илмии диссертатсия дарҷ шудаанд.

65. Довталаб метавонад парвандай аттестацониашро баъди ислоҳи камбудиҳои дар қарор зикрёфта бо риояи пурраи тартиби пешниҳодкунӣ аз нав ба Шуро манзур намояд.

66. Дар мавриди аз рӯи ду ихтисоси наздик ба ихтисосҳои Шуро пешниҳод гардидани диссертатсия Шуро метавонад бо ҷалби мутахассисони дохилии соҳаи даҳлдори илм ва мутахассисони беруна дар бораи баргузор намудани ҳимояи яқдафъаина ба Комиссия бо дарҳост муроҷиат намояд. Тартиби ташкил ва гузаронидани ҳимояи яқдафъаинаи диссертатсия тибқи талаботи Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур сурат мегирад.

67. Шуро баъди ба ҳимоя қабул шудани диссертатсия бо тавсияи комиссияи экспертии Шуро аз ҷумлаи мутахассисони самтҳои даҳлдори илм ё наздик ба онҳо, ки кормандони бости доимии муассисаҳои гуногун (ба истиснои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон) ё филиалу марказҳои мустақили онҳо мебошанд, асарҳои чопшудаи мувоғиқ доранд ва ба пешниҳоди Шуро розигӣ додаанд, муқарризони расмии диссертатсияро таъйин менамояд:

- барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм ва доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос- 2 муқарриз, ки яке аз онҳо бояд доктори илм ё доктори ҳабилитат бошад;

- барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илм ва доктори ҳабилитат- 3 муқарриз, ки ҳар се бояд доктори ҳабилитат ё доктори илм бошанд.

68. Шуро метавонад ба сифати муқарризи расмӣ яке аз узви Шуроро, ки мутахассиси соҳаи диссертатсия аст, таъйин намояд.

69. Ихтисоси муқарризони расмӣ бояд ба ихтисоси диссертатсияи химояшаванда наздик бошад ва ё онҳо аз рӯйи ихтисоси мазкур бояд на кам аз 3 интишороти илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшаванда дошта бошанд. Ҳангоми зарурат Шуро метавонад барои ҳимояи диссертатсияи номзади илм ва доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос 1 муқарризи расмӣ ва барои ҳимояи диссертатсияи доктори илм ва доктори ҳабилитат то 2 муқарризи расмиро аз хориҷи кишвар ҷалб намояд (ба истиснои ихтисосҳои нодир). Дар мавриди муқарризи расмӣ таъйин намудани мутахассиси хориҷӣ таҳассуси илмии ў бояд бо нусхаи дипломи дараҷаи илмӣ тасдиқ карда шавад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

70. Шахсони зерин муқарризи расмии диссертатсия шуда наметавонанд:

- узви Раёсати Комиссия;
- корманди бости доимии Комиссия;
- узви шурои экспертии Комиссия;
- узви комиссияи экспертии аввалияи диссертатсия дар Шуро (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*);
  - раис, муовини раис ва котиби илмии Шуро;
  - роҳбар (мушовир)-и илмии довталаб;
  - шогирдони як мактаби илмӣ;
  - роҳбарони муассисае, ки дар он диссертатсия ичро шудааст;
  - корманди бости доимии муассисаи пешбари диссертатсия;
  - ҳаммуалифи корҳои баナшрасидаи довталаб;
  - хешвандони наздики довталаб ё роҳбар (мушовир)-и илмии он (падар, модар, зан, шавҳар, фарзанд, бародар ва хоҳар);
  - корманди бости доимии муассисае, ки дар он довталаб ё роҳбар (мушовир)-и илмиаш фъолият дорад.

71. Муқарризи расмӣ дар асоси экспертизаи диссертатсия ва корҳои чопшудаи довталаб ба Шуро тақризи хаттӣ пешниҳод менамояд, ки дар он аҳамияти мавзӯи интихобшуда, дараҷаи асоснокии нуқтаҳои илмӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои овардашуда, эътимоднокӣ ва навғонии онҳо, мутобиқати диссертатсия ба меъёрҳои дар Тартиби мазкур муқарраргардида бояд инъикос ёфта бошад. Тақриз бо имзои муқарризи расмӣ ба тартиби муқарраршуда тасдиқ карда шуда, па дертар аз 15 рӯз то санаи ҳимоя ба шурои диссертационӣ супорида мешавад. Нусхаи он ва маълумот дар бораи муқарризи расмӣ на дертар аз 10 рӯз аз тарафи Шуро маълумот дар бораи муқарризи расмӣ на дертар аз 10 рӯз аз тарафи Шуро

дар сомонаи Муассиса ҷойгир ва ба довталаби дараҷаи илмӣ ирсол мегардад.

72. Тақризи омоданамудаи муқарризони расмӣ бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошад:

- мутобиқати диссертатсия ба ихтисосҳо ва самтҳои илм, ки аз рӯи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст;
- мубрам будани мавзӯи диссертатсия;
- дараҷаи навғонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд;
- асоснокӣ ва эътиmodнокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда;
- аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо;
- нашри натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандай илмӣ;

73. Дар ҳолати ба талаботи муқарраршуда мутобиқат накарданӣ тақризи муқарризи расмӣ Шуро муқарризи расмиро иваз карда, санаи ҳимояи диссертатсияро ба муҳлати на беш аз 3 моҳ мавқуф мегузорад.

74. Муассисаи пешбар аз ҳисоби муассисаҳои ҷумхурӣ ё хориче, ки бо дастовардҳои илмии худ дар соҳаи даҳлдори илм маъруфанд (дар 5 соли охир на кам аз 10 интишороти илмӣ, аз он 5 мақолаи тақризшавандадошта бошанд) ва дар онҳо мутахассисони соҳа, дорандагони дараҷаҳои илмӣ кор мекунанд, таъйин карда мешавад. Муассисае, ки дар он диссертатсия таълиф шудааст, довталаб ё роҳбар (мушовир)-и илмии ўз аз 26.06.2023 № 295).

75. Шуро бо тавсияи комиссияи экспертии худ ба ҳайси муассисаи пешбар муассисаи берунаero (бо ризоияти он) таъйин мекунад, ки бо дастовардҳои илмиаш дар самти даҳлдори илм маъруф буда, имкони ба арзишҳои илмӣ ва амалии диссертатсия баҳо доданро дорад.

76. Дар тақризи муассисаи пешбар аҳамияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаб барои рушди соҳаи даҳлдори илм инъикос меёбад. Барои диссертатсияи ҷанбаи амалидошта дар тақриз бояд тавсияҳои мушаххас оид ба истифодаи натиҷаҳо ва хулосаҳои овардашуда инъикос ёбанд. Тақризи муассисаи пешбар бо имзои роҳбар (муовини роҳбар) ва муҳри муассиса, дар асоси хулосаи воҳиди сохториаш, ки яке аз самтҳои

фаъолияти илмӣ-таҳқиқотиаш ба мавзӯи диссертатсия каробат дорад, мувофики натиҷаҳои баррасии диссертатсия ва маърӯзаи довталаб дар маҷлиси он тасдиқ карда мешавад.

77. Барои тайёр намудани тақризи муассисаи пешбарро роҳбари Муассиса эксперто аз ҷумлаи мутахассисони дорои дараҷаи илмии даҳлдор дар мувофиқа бо роҳбари соҳтори даҳлдори тобеи Муассиса тайин намуда, санаи баргузории маҷлиси илмии ин соҳторро муайян мекунад, ки дар он муҳокимаи диссертатсия ва тақризи тайёрнамудаи эксперт баррасӣ мегардад. Агар ҳеч як аз муқарризони расмӣ узви Шуро набошад, он гоҳ эксперти муассисаи пешбар метавонад узви Шуро бошад.

78. Шахсони зерин эксперти муассисаи пешбар шуда наметавонанд:

- аъзои Раёсати Комиссия;

- аъзои шурои экспертии Комиссия;

- корманди доимии муассисаи пешбар, ки ба сифати аъзои комиссияи экспертии шурои диссертационӣ оид ба диссертатсияи баррасишаванда ҷалб карда шудаанд;

- ҳаммуалифони таълифоти чопшудаи роҳбари (мушовири) илмӣ ва довталаб;

- хешу табори наздики довталаб ва роҳбари (мушовири) илмии ў.

79. Лоиҳаи тақризи эксперти муассисаи пешбар бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошад:

- мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ё соҳаи илми эълоншуда;

- саҳми илмии довталаб дар ҳалли масъалаи илмӣ ё коркарди проблемаи илмӣ бо арзёбии аҳамияти он;

- натиҷаҳои мушаххаси илмӣ (бо нишон додани навгонӣ, аҳамияти илмӣ ва амалии онҳо), ки барои он ба довталаб додани дараҷаи илмии дарҳостшаванда мумкин аст;

- мутобиқати таҳассуси илмии довталаб ба дараҷаи илмӣ.

80. Агар муассисаи пешбар аз хориҷи кишвар тайин гардида бошад, тақризи он дар маҷлиси илмии зерсоҳтори муассисаи мазкур бо иштирок ё бе иштироки довталаб муҳокима карда шуда, хуносай тасдиқшуда ба Шуро пешниҳод мегардад.

81. Тақриз бо овоздиҳии ошкоро ё пинҳонии аксарияти оддии овозҳои шахсони дар маҷлиси илмии зерсоҳтор иштироккунанда, ки дорандай дараҷаҳои илмии даҳлдор мебошанд, қабул карда мешавад ва аз ҷониби раис ва котиби маҷlis бо нишон додани дараҷаҳои илмиашон, инчунин эксперте, ки лоиҳаи тақризро омода кардааст, имзо карда мешавад.

82. Агар лоихаи тақризи аз ҷониби эксперт пешниҳодшуда аз ҷониби маҷлиси илмӣ дастгирӣ наёбад, раиси маҷлис ба эксперти дигар ё гурӯҳи экспертони муассиса супориш медиҳад, ки натиҷаҳои мубохисаро ҷамъбаст ва лоихаи нави тақризро омода намоянд, ки он бо овоздиҳии тақрорӣ қабул карда мешавад.

83. Тақризи муассисаи пешбар на дертар аз 15 рӯз то санаи ҳимоя ба Шуро супорида шуда, нусхаи он ва маълумот дар бораи муассисаи пешбар на дертар аз 10 рӯз аз тарафи Шуро дар сомонаи Муассиса ҷойгир ва ба довталаби дараҷаи илмӣ ирсол мегардад. Дар ҳолати ба талаботи муқарраршуда мутобиқат накардан тақризи муассисаи пешбар Шуро муассисаи пешбарро иваз мекунад ва санаи ҳимояи диссертатсияро ба муҳлати на беш аз 3 моҳ мавқуф мегузаронад.

84. Автореферати диссертатсия тибқи Даствурамал дар бораи тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо ва авторефератҳо ва банди 54 Тартиби мазкур ба расмият дароварда шуда, он бояд натиҷаҳои асосии диссертатсия, саҳми муаллиғ дар таҳқиқоти гузаронидашуда, дараҷаи навгонӣ, аҳамияти амалии таҳқиқоти анҷомёфта ва феҳристи асарҳои ҷопшуудаи довталабро инъикос намояд. Ҳаҷми автореферат барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илм ва доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос 1 ҷузъи муаллиғӣ (барои ихтисосҳои гуманитарӣ 1,5 ҷузъ), барои дарёғти дараҷаи илмии доктори илм ва доктори ҳабилитат 2 ҷузъи муаллиғӣ (барои ихтисосҳои гуманитарӣ 2,5 ҷузъ) муқаррар карда мешавад.

85. Автореферати диссертатсия ба аъзои Шуро ва муассисаҳои даҳлдор на дертар аз 1 моҳ то рӯзи ҳимоя тибқи рӯйхате, ки Шуро муайян мекунад, ирсол карда мешавад.

86. Барои шиносоии пешакӣ матни диссертатсия ва автореферати ба ҳимоя қабулшудаи довталаби дараҷаи илмии номзади илм ва доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос дар сомонаи расмии Комиссия ва сомонаи Муассиса на кам аз 2 моҳ, дараҷаи илмии доктори илм ва доктор ҳабилитат- на кам аз 3 моҳ нигоҳ дошта мешавад ва пас аз ҳимоя 7 моҳи дигар низ онҳо дар дастраси умум боқӣ мемонанд.

87. Як нусхаи диссертатсия ва ду нусхаи автореферат на дертар аз 1 моҳ то санаи ҳимоя ба китобхонаи Муассиса супорида мешавад. Дар сурати баргузор нагардидани ҳимоя, бозхонд гардидани диссертатсия ва ё тасдиқ нагардидани он аз ҷониби Комиссия, дар асоси аризаи довталаб диссертатсия ва авторефератҳо ба ў баргардонида мешаванд.

88. Тақризҳои озоди ба диссертатсия ва автореферати он воридшуда дар сомонаи расмии Муассиса на дертар аз 10 рӯз то санаи ҳимояи

диссертатсия чойгир карда мешаванд. Такриз бояд мушаххас, вобаста ба таҳқиқоти диссертатсионӣ ва дар доираи одоби илмӣ навишта шуда бошад. Дар такриз ному насаб, чойи кор, вазифа, дараҷаву унвони илмӣ, почтai электронӣ ва рақами телефони муқарриз дарҷ гардида, ба Шуро дар шакли хаттӣ ё электронӣ ирсол карда мешавад.

89. Довталаби дараҷаи илмӣ ҳангоми мавҷуд будани тақризҳои манғӣ низ метавонад диссертатсияро ҳимоя кунад.

90. Ҳимояи диссертатсия бо ҳузури довталаби дараҷаи илмӣ бояд дар муҳити озод, ошкорбаёнӣ, серталабӣ, ҷиддият, бо риояи одоби илмӣ баргузор гардад ва ҳусусияти мунозираи илмӣ дошта бошад. Ҳангоми ҳимоя бояд эътиимоднокӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот, тавсияҳои ҷанбаи назариявӣ ва амалидоштаи диссертатсия мавриди таҳлили ҳамачониба қарор гирад.

91. Муқарризони расмӣ дар маҷлиси ҳимояи диссертатсия бояд ҳузур дошта бошанд. Дар мавриди бо сабаби узрнок ҳузур надоштани яке аз муқарризонаи расмӣ, ки ба диссертатсия тақризи мусбат дода, тариқи маҷозӣ бо Шуро имконияти пайваст шуданро надорад, маҷлиси Шуро бе иштироки ў гузаронида мешавад. Дар ин маврид тақризи муқарризи ҳузурнадошта пурра қироат карда мешавад. Агар муқарризи расмӣ дар тариқи маҷозӣ имконияти қироат намудани тақризи худро дошта бошад, он гоҳ ў ҳамчун муқарризи ҳозирбуда ба ҳисоб гирифта мешавад. Ҳангоми ҳузур надоштани муқарризи расмие, ки ба диссертатсия тақризи манғӣ дода, тариқи маҷозӣ бо маҷлиси Шуро имконияти пайваст шуданро надорад, ҳимояи диссертатсия ба муҳлати на беш аз 3 моҳ мавқуф гузашта мешавад. Муқарризи расмии тақроран ба маҷлиси Шуро ҳозирнашуда иваз карда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

92. Дар мавриди ҳимояи диссертатсия барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илм ё доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисос дар маҷлиси Шуро иштироки 3 нафар мутаҳассис аз рӯйи ихтисоси илмии диссертатсия ва дар муҳокимаи натиҷаҳои диссертатсия ба музокира баромадани ақаллан 2 нафари онҳо, дар мавриди ҳимояи диссертатсия барои дарёғти дараҷаи илмии доктори илм ё доктори ҳабилитат бошад дар маҷлиси Шуро иштироки 5 нафар мутаҳассис аз рӯйи ихтисоси илмии диссертатсия ва дар муҳокимаи натиҷаҳои диссертатсия ба музокира баромадани 2 нафари онҳо ҳатмӣ мебошад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

93. Қарори Шуро дар ҳусуси ба довталаб додан ё надодани дараҷаи илмӣ бо овоздиҳии пинҳонӣ (аъзои шуро, ки тариқи маҷозӣ иштирок

дораңд, ба таври овоздиҳии күшода овоз медиҳанд) қабул карда мешавад. Барои ин, аз тариқидовоздиҳии ошкор дар ҳайати на кам аз 3 нафар аъзои Шуро комиссияи ҳисоб интихоб карда мешавад. Тартиби кори комиссияи ҳисоб ва қабули қарори Шуроро Низомномаи шурий диссертационий муқаррар мекунад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

94. Дар хулоасай Шуро бояд натиҷаи овоздиҳии пинҳонӣ дарҷ гардад. Ҳангоми қабули қарори мусбат Шуро хулоасаашро вобаста ба диссертация бо новоздиҳии ошкор қабул мекунад, ки дар он дуруст таъйин шудани муқарризони расмӣ, муассисаи пешбар, муҳимтарин натиҷаҳои илмии шахсан бадастовардаи довталаби дараҷаи илмӣ, эътиомднокӣ, навронӣ ва аҳамияти онҳо барои назария ва амалия, тавсияҳо оид ба истифодай натиҷаҳои таҳқиқоти диссертационий нишон дода мешаванд. *ианедэд*

95. Хулоасаи Шуро бо имзои раис (муовини раис), котиби илмии Шуро ва муҳри муассисаи барасмият дароварда мешавад. Нусхаи хулоса на дертар аз 10 рӯзи фаслаз ҳимоя дар сомонаи Муассиса ҷойгир ва ба довталаби дараҷаи илмӣ месупорида мешавад.

96. Барасмиятдарории парвандаи аттестационии довталаби дараҷаи илмӣ тибқи муқаррароти Низомномаи шурий диссертационий амалӣ карда мешавад. Довталаби метавонад бо маводи парвандаи аттестационии ҳуд шинос шавад. *я (Г)*

97. Ҳангоми аз рӯи натиҷаҳои ҳимояи диссертация қабул шудани қарори мусбат Шуро дар муддати на дертар аз 30 рӯзи пас аз ҳимоя нусхаи якуми парвандаи аттестационий ва диссертацияро ба Комиссия ирсол карда, нусхаи якуми парвандаи аттестационий ва диссертацияро барои ба муҳлати 10 сол нигаҳдорӣ намудан ба бойгонии Муассиса месупорад.

98. Ҳангоми аз рӯи натиҷаҳои ҳимояи диссертация қабул шудани қарори манғӣ, Шуро дар муддати на дертар аз 10 рӯзи пас аз ҳимоя нусхаи қарори мазкурро барои дар сомона гузоштан ба Комиссия ирсол карда, нусхаи якуми парвандаи аттестационий ва диссертацияро барои ба муҳлати 10 сол нигаҳдорӣ намудан, ба бойгонии Муассиса месупорад. Дар сурати дар муҳлати муқарраршуда пешниҳод Nagaridani парвандаи аттестационий ба Комиссия, Шуро огоҳонида мешавад.

99. Тартиби ба довталаби дараҷаи илмӣ баргардонидани парвандаи аттестационий ва диссертацияи манғӣ арзёбишударо Низомномаи шурий диссертационий танзим менамояд. Шакли аз нав коркардшудаи ин гуна диссертацияро довталаб метавонад на пештар аз 1 соли баъд аз ҳимоя ба ҳимояи такрорӣ пешниҳод кунад. Ҳангоми ҳимояи такрории диссертация муқарриzonи расмӣ ва муассисаи пешбар бояд иваз карда шаванд.

100. Нусхаи диссертатсия дар шакли хаттӣ ва электронӣ (барои диссертатсияи радишуда - танҳо электронӣ) тибқи тартиби муқарраршуда ба муассисай давлатии "Маркази миллӣ патенту иттилоот"-и Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол карда мешавад.

101. То қабули қарори Шуро довталаби дараҷаи илмӣ ҳукуқ дорад, ки бо ариза диссертатсияшро аз баррасӣ бозхонд намояд. Диссертатсияи бозхондшударо тибқи муқаррароти Тартиби мазкур пас аз 6 моҳи коркарди иловагӣ аз нав ба ҳимоя пешниҳод кардан мумкин аст. Диссертатсияе, ки аз баррасии Шуро бе ҳукуки ҳимояи такрорӣ бардошта мешавад, дар сомонаи расмии муассисае, ки дар назди он шурои диссертационӣ амал мекунад, ба муҳлати 10 сол нигоҳ дошта мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

## 6. ЭКСПЕРТИЗАИ ДИССЕРТАЦИЯ ДАР КОМИССИЯ

102. Парвандаи аттестатсионӣ ва диссертатсияи аз Шуро ба Комиссия воридшуда тибқи муқаррароти Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур барои гузаронидани экспертиза ба шӯбаи аттестатсионии даҳлдор voguzor карда мешавад.

103. Шуъбаи аттестатсионӣ дараҷаи асолати матни диссертатсияро бо ёрии барномаи компьютерии "Антиплагиат" месандад ва барои муайян кардани мутобиқат ва ҷавобгӯ будани парвандаи аттестатсионию диссертатсия ба талаботи Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур онҳоро аз экспертизаи меъёрию техникӣ мегузаронад. Дараҷаи асолати диссертатсия тибқи талаботи Даствурамал дар бораи санчиши асолати диссертатсия аз рӯи барномаи компьютерии "Антиплагиат" амалӣ карда мешавад.

104. Агар дар натиҷаи санчиши асолати матни диссертатсия бо ёрии барномаи компьютерии "Антиплагиат" мавҷудияти иқтибосҳои гайриқонунӣ ва бо дарназардошти иқтибосоварӣ асолати аз 75% камӣ (автореферати диссертатсия на кам аз 80%) матни диссертатсия ошкор гардад, Комиссия дар асоси ҳулосаи шӯбаи аттестатсионӣ, бидуни экспертизаи илмии шурои экспертиӣ, дар бораи бекор кардани қарори шурои диссертационӣ ва ба ҳимояи такрорӣ ирсол намудани диссертатсияи довталаби дараҷаи илмӣ қарор қабул мекунад.

105. Дар мавриди мутобиқати парвандаи аттестатсионӣ ва диссертатсия ба талаботи Низомномаи шурои диссертационӣ, Тартиби мазкур ва Даствурамал дар бораи тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо ва авторефератҳо шӯбаи аттестатсионӣ онҳоро ҳамроҳ

100. Нусхай диссертатсия дар шакли хаттӣ ва электронӣ (барои диссертатсияи радшуда - танҳо электронӣ) тибқи тартиби муқарраршуда ба муассисаи давлатии "Маркази миллии патенту иттилоот"-и Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол карда мешавад.

101. То қабули қарори Шуро довталаби дараҷаи илмӣ ҳуқук дорад, ки бо ариза диссертатсияшро аз баррасӣ бозхонд намояд. Диссертатсияи бозхондшударо тибқи муқаррароти Тартиби мазкур пас аз 6 моҳи коркарди иловагӣ аз нав ба ҳимояи пешниҳод кардан мумкин аст. Диссертатсияе, ки аз баррасии Шуро бе ҳуқуқи ҳимояи такрорӣ бардошта мешавад, дар сомонаи расмии муассисае, ки дар назди он шурои диссертационӣ амал мекунад, ба муҳлати 10 сол нигоҳ дошта мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2023 № 295*).

## 6. ЭКСПЕРТИЗАИ ДИССЕРТАТСИЯ ДАР КОМИССИЯ

102. Парвандай аттестатсионӣ ва диссертатсияи аз Шуро ба Комиссия воридшуда тибқи муқаррароти Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур барои гузаронидани экспертиза ба шӯбаи аттестатсионии даҳлдор voguzor карда мешавад.

103. Шӯбаи аттестатсионӣ дараҷаи асолати матни диссертатсияро бо ёрии барномаи компьютерии "Антиплагиат" месанҷад ва барои муайян кардани мутобиқат ва ҷавобгӯ будани парвандай аттестатсионию диссертатсия ба талаботи Низомномаи шурои диссертационӣ ва Тартиби мазкур онҳоро аз экспертизаи меъерию техники мегузаронад. Дараҷаи асолати диссертатсия тибқи талаботи Даствурамал дар бораи санчиши асолати диссертатсия аз рӯи барномаи компьютерии "Антиплагиат" амалий карда мешавад.

104. Агар дар натиҷаи санчиши асолати матни диссертатсия бо ёрии барномаи компьютерии "Антиплагиат" мавҷудияти иқтибосҳои гайриқонунӣ ва бо дарназардошти иқтибосоварӣ асолати аз 75% кама (автореферати диссертатсия на кам аз 80%) матни диссертатсия ошкор гардад, Комиссия дар асоси ҳulosai шӯбаи аттестатсионӣ, бидуни экспертизаи илмии шурои экспертӣ, дар бораи бекор кардани қарори шурои диссертационӣ ва ба ҳимояи такрорӣ ирсол намудани диссертатсияи довталаби дараҷаи илмӣ қарор қабул мекунад.

105. Дар мавриди мутобиқати парвандай аттестатсионӣ ва диссертатсия ба талаботи Низомномаи шурои диссертационӣ, Тартиби мазкур ва Даствурамал дар бораи тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо ва авторефератҳо шӯбаи аттестатсионӣ онҳоро ҳамроҳ

бо хulosai худ ба шурои экспертии даҳлдор барои гузаронидани экспертизai илмӣ ирсол мекунад.

106. Агар ҳангоми санчиши парвандай аттестатсионӣ ва диссертатсия риоя нагардидани талаботи барасмиятдарории парванде ва (ё) диссертатсия ошкор шуда бошад, тиқи тартиби муқарраргардида Комиссия онҳоро барои коркарди иловагӣ ба Шуро бармегардонад. Дар мавриди зарурат ба диссертатсия ва автореферати он ғалатнома замима карда мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

107. Шуро уҳдадор аст, ки камбудиҳои ошкоршударо дар муддати на зиёда аз 1 моҳи пас аз дастрасии мактуби даҳлдори Комиссия бартараф намояд. Дар ин ҳолат, муҳлати баррасии парвандай аттестатсионӣ ва диссертатсия дар Комиссия аз рӯзи аз нав воридшавии онҳо ба ҳисоб гирифта мешавад.

108. Ҳангоми ошкор шудани далели вайронкуни расмиёт дар таъин кардани муқарризони расмӣ, муассисаи пешбар ва гузаронидани раванди ҳимояи диссертатсия, ки онҳоро Низомномаи шурои диссертатсионӣ ва Тартиби мазкур танзим менамоянд, Комиссия бидуни экспертизai илмии шурои эксперти, дар бораи бекор кардани қарори шурои диссертатсионӣ ва ба ҳимояи такрорӣ ирсол намудани диссертатсияи довталаби дараҷаи илмӣ қарор қабул мекунад. Ҳимояи такрории диссертатсия пас аз 3 моҳ иҷозат дода мешавад (*қарори Ҳукумати ҶТ* аз 26.06.2023 № 295).

109. Шурои эксперти мутобиқати парвандай аттестатсионӣ ва диссертатсияро ба талаботи Низомномаи шурои диссертатсионӣ ва меъёрҳои дар Тартиби мазкур муқарраршуда дар муддати на зиёда аз 1 моҳ месанҷад ва хulosаю натиҷаҳои дар таҳқиқоти диссертатсионӣ зикрёфтаро аз экспертизai илмӣ меѓузаронад. Тарзи таъин намудани эксперт, гузаронидаи экспертизai илмӣ, баргузории маҷлиси шурои эксперти ва қабули қарорҳои шурои эксперти тиқи Низомномаи шурои эксперти амалий гардонида мешавад.

110. Ҳангоми мусбат ё манғӣ арзёбӣ гаштани хulosаю натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ шурои эксперти хulosai асосноки худро бо қарори шуро ба расмият дароварда, бо тартиби муқарраргардида ба шуъбаи аттестатсионӣ пешниҳод менамояд.

111. Ҳангоми ба диссертатсия ворид гаштани хulosai манғии эксперт шуъбаи аттестатсионӣ на дертар аз 10 рӯз то баргузории маҷлиси навбатии шурои эксперти дар ин ҳусус довталаби дараҷаи илмиро огоҳ менамояд ва барои гирифтани ҷавоб ба саволҳои пайдошуда худи довталаб ва ҳангоми зарурат роҳбар (мушовир)-и илмии он, раиси (муовини) шурои диссертатсионӣ, муқарризони расмӣ ва инчунин бо

Дар ҳолати барои гирифтани хулосаи иловагӣ ирсол намудани диссертатсия ва парвандаи аттестатсионӣ муҳлати баррасии он то 3 моҳи дигар тамдид карда мешавад.

119. Нусхай диссертатсия ва парвандаи аттестатсионии ба Комиссия воридшуда дар бойгонии он то 10 сол нигоҳ дошта мешавад.

## 7. ТАРТИБИ БАРРАСИИ АРИЗАИ ШИКОЯТИ

120. Довталаби дараҷаи илмӣ ё ҳар шахси воқеӣ (ё ҳуқуқӣ) метавонад дар муддати то 2 моҳи пас аз баргузории маҷлиси Шуро ба Комиссия дар ҳусуси риоя нагардидани тартиби пешниҳод ва ҳимояи диссертатсия дар Шуро, ки Низомномаи шурои диссертатсионӣ ва Тартиби мазкур муқаррар кардаанд, дар шакли хаттӣ (бо имзои дастӣ ё электронӣ) аризай шикояти пешниҳод кунад. Дар ин маврид Комиссия баррасӣ ва арзёбии диссертатсия ва парвандаи аттестатсионии даҳлдорро то санчиши далелҳои ариза мавқуф мегузорад.

121. Дар аризай шикояти бояд чунин маълумот нишон дода шавад:

- насаб, ном ва номи падар, рақами телефон ва почтаи электронии аризадиҳанда;

- номи муассиса ва рамзи Шуро;

- маълумот оид ба қарори шубҳаноки Шуро (санаи қабули қарор, насаб, ном ва номи падари довталабе, ки қарор нисбат ба ў татбиқ шудааст);

- талаботи он бандҳои Низомномаи Шуро ва Тартиби мазкур, ки ҳангоми қабули қарори даҳлдор аз тарафи Шуро риоя нашудаанд.

122. Аризай шикояти дар Комиссия дар мавридҳои зерин баррасӣ карда нашуда, дар ин бобат ба аризадиҳанда дар муддати 30 рӯз иттилоъ дода мешавад:

- вуҷуд надоштани маълумоти дар банди 121 пешбинишуда;

- дар ариза мавҷуд будани алфози қабех ва ибораҳои таҳқиромез;

- имконнопазир будани хондани матни ариза.

123. Комиссия ба Шурои даҳлдор дар ҳусуси ворид шудани аризай шикояти иттилоъ дода, ба он нусхай матни аризаро замима мекунад.

124. Шуро дар муддати на зиёда аз 1 моҳ ба Комиссия ҳуччатҳои зеринро пешниҳод мекунад:

- натиҷаҳои баррасии аризай шикояти, тибқи Низомномаи шурои диссертатсионӣ ва Тартиби мазкур;

- пайнависи (стенограммаи) маҷлиси Шуро бо имзои раис, котиби илмӣ ва муҳри муассиса.

125. Агар фаъолияти Шуро мувакқатан боздошта ё қатъ шуда бошад, ҷавоби аризаро роҳбарияти Муассисае омода мессозад, ки дар назди он Шурои мазкур амал мекард.

126. Комиссия ариза, ҷавоби ариза ва маводи дигари аз Шуро ё аз Муассиса воридшударо ба шурои эксперти мединад.

127. Шурои эксперти барои қабули қарори асоснок метавонад аз Шуро ё аз Муассиса маълумоти иловагӣ дархост намояд ва аризадиҳандо довталаби дараҷаи илми (тарафҳо)-ро бо огоҳонидани пешакӣ (на кам аз 10 рӯз) ба маҷлиси шурои эксперти даъват кунад. Шурои эксперти ҳангоми зарурат метавонад раиси Шуро ё намояндай Муассисаро ба маҷлиси худ даъват намояд.

128. Дар ҳолати ба маҷлиси шурои эксперти ҳозир нашудани яке аз тарафҳо, шурои эксперти баррасии масъалаи мазкуро ба маҷлиси навбатии худ гузаронида, дар ин ҳусус тарафҳоро оғоҳ менамояд. Дар мавриди такроран ҳозир нашудани яке аз тарафҳо ё ҳардӯи онҳо баррасии масъала бе иштироки тарафи ғоиб ё ҳарду тараф баргузор гардида, ҳулосаи шурои эксперти ба Раёсати Комиссия пешниҳод карда мешавад.

129. Раёсати Комиссия вобаста ба аризаи шикояти дар асоси ҳулосаи комиссияи эксперти бо мазмуни зерин қарор қабул мекунад:

- қарори Шуро бекор ва даъвои аризадиҳандо қонеъ карда шавад;
- қарори Шуро бетағийир мононда шуда, даъвои аризадиҳандо рад карда шавад.

130. Аз рӯи натиҷаҳои баррасии аризаи шикояти қарори Раёсати Комиссия дар муҳлати 10 рӯзи байди қабули фармоиши раиси Комиссия дар сомонаи расмии он ҷой дода мешавад. Нусхаи қарори Раёсати Комиссия ба шахси аризадиҳандо, Шуро (Муассиса) ва довталаби дараҷаи илмий ирсол карда мешавад.

131. Муҳлати қабули қарор аз тарафи Раёсати Комиссия аз рӯзи ворид шудани ариза наметавонад аз 3 моҳ зиёд бошад. Барои дарёғти маълумоти иловагӣ ва экспертизаи такрорӣ ин муҳлат метавонад то 3 моҳи дигар тамдид карда шавад.

132. Қарори Раёсати Комиссия метавонад бо тартиби судӣ мавриди шикоят қарор гирад.

## 8. АЗ НАВ АТТЕСТАСИЯ НАМУДАНИ ДАРАҶАИ ИЛМИЙ

133. Аз нав аттестатсия намудан нисбат ба шахсе татбиқ карда мешавад, ки дараҷаи илмиро дар давлати ҳориҷии бо Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи баробарарзиш эътироф кардани ҳуччатҳои дараҷаи

илмӣ шартнома ё созишнома надошта ба даст оварда шудааст. Чунин шахсон бо пешниҳоди ариза ва ҳуччатҳои зарурӣ тиқи муқаррарот ба Комиссия муроҷиат мекунанд.

134. Комиссия ариза ва ҳуччатҳоро барои гирифтани хулоса ба шурои экспертии самти мувофиқ мефиристад.

135. Муқаррароти бандҳои 134 ва 135 нисбат ба шахсоне, ки диссертатсияи худро дар давлатҳои иштирокчии Конвенсияи Лиссабон (1997), Конвенсияи минтақавии давлатҳои Осиё ва Үқёнуси Ором (Бангкок, 1983), Созишномаи байни давлатҳои ИДМ (Москва, 1998) ҳимоя намудаанд ва дараҷаҳои илмиро дар давлатҳое ба даст овардаанд, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон бо онҳо шартнома ё созишнома оид ба эътирофи мутақобилаи дараҷаҳои илмӣ дорад, татбиқ нашуда, ҳуччатҳои онҳо бо тартиби муқарраргардида нострификатсия карда мешаванд.

## 9. МАҲРУМ КАРДАН АЗ ДАРАҶАИ ИЛМИЙ

136. Маҳрум кардан аз дараҷаи илмӣ бо қарори Раёсати Комиссия дар сурати ошкор гардидани вайроншавии талабот ва меъёрҳои Тартиби мазкур вобаста ба додани дараҷаи илмӣ дар асоси аризай шикоятии шахсони воқсӣ ё ҳуқуқӣ дар муҳлати 3 моҳ сурат мегирад. Комиссия нусхаи аризай шикоятии воридшуда ва ҳуччатҳои замимашударо ба Шурои даҳлдор ва ё дар сурати боздошт ва қатъи фаъолияти он ба Шурои мувофиқ (ба ҳам наздик) ирсол менамояд.

137. Шуро аризаро дар маҷлиси худ дар муддати на зиёда аз 1 моҳ баррасӣ намуда, қарори худро ҷиҳати маҳрум кардан ва ё накардани дараҷаи илмӣ бо мактуби ҳамроҳ ва замима намудани пайнавис (стенограмма)-и маҷлис бо имзои раис, котиби илмӣ ва бо муҳри Муассиса ба Комиссия ирсол менамояд.

138. Хулосаи Шуро аз ҷониби шурои экспертии таҳассусии Комиссия бо оғоҳ намудани тарафҳо (10 рӯз пештар) дар ҳузури онҳо ва ё бе иштироки яке аз тарафҳои бе сабабҳои узрнок ҳузурнадошта баррасӣ шуда, натиҷаи он ба Раёсати Комиссия пешниҳод мегардад. Раёсати Комиссия дар асоси хулосаи шурои экспертӣ қарори даҳлдор қабул менамояд, ки он бо фармоиши раиси Комиссия тасдиқ карда мешавад.

## 10. БАРҚАРОР КАРДАНИ ДАРАҶАИ ИЛМИЙ

139. Барқарор кардани дараҷаи илмӣ бо қарори Раёсати Комиссия дар асоси аризай шахсони воқсӣ ва ҳуқуқӣ дар сурати ошкор гардидани

вайроншавии талабот ва меъёрҳои Низомномаи шурои диссертатсионӣ, Тартиби мазкур ва ё аз ҷониби суд муқаррар карда шудани ҳолатҳои навошкор вобаста ба арзёбии диссертатсия ҷой дошта метавонад.

140. Ариза дар бораи барқарор кардани дараҷаи илмӣ ба Комиссия дар шакли ҳаттӣ дар муддати то 10 сол пешниҳод шуда метавонад. Комиссия нусхай аризаро бо ҳуччатҳои замимашуда ба Шурои даҳлдор ва ё дар сурати боздошт ва қатъи фаъолияти он ба Шурои мувофиқ (ба ҳам наздик) ирсол менамояд.

141. Шуро аризаро дар муддати на зиёда аз 1 моҳ баррасӣ намуда, хулоса ва қарори ҳудро ҷиҳати барқарор кардан ва ё накардани дараҷаи илмӣ бо мактуби ҳамроҳ ва замима намудани пайнавис (стенограмма)-и маҷлис бо имзои раис, котиби илмӣ ва бо муҳри Муассиса ба Комиссия ирсол менамояд. Хулосаи Шуроро шурои экспертии таҳассусии Комиссия бо огоҳ намудани тарафҳо (10 рӯз пештар) дар ҳузури онҳо ва ё бе иштироки яке аз тарафҳои бе сабабҳои узрнок ҳузурнадошта баррасӣ намуда, натиҷаи онро ба Раёсати Комиссия пешниҳод менамояд. Раёсати Комиссия дар асоси қарори шурои экспертии Комиссия қарори даҳлдор қабул менамояд, ки он бо фармоиши раиси Комиссия тасдиқ карда мешавад.

## 11. МУҚАРРАОТИ ХОТИМАВӢ

142. Ҳамаи масъалаҳои баҳсноки вобаста ба тартиби додан, маҳрум соҳтан ва барқарор кардани дараҷаи илмӣ дар асоси қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳал карда мешавад.

143. Даҳолати мақомоти давлатӣ ва шаҳсони мансабдори он, шаҳсони ҳукуқӣ, муассисаҳои дигар ва шаҳрвандон ба фаъолияти Комиссия оид ба масъалаҳои додан, маҳрум соҳтан, барқарор кардани дараҷаҳои илмӣ қатъиян манъ карда мешавад.

дар тамоми матни Тартиб қалимаҳои "ШӮРО", "Шӯро", "Шӯрои", "шӯрои", "Шӯро" ва "шӯроҳои" мувофиқан ба қалимаҳои "ШӮРО", "Шуро", "Шурои", "шурои", "Шуроро" ва "шуроҳои" иваз карда шудааст (қарори Ҳукумати ҶТ аз 26.06.2026 № 295)